

گفت‌وگویی صبا با اصغر نعیمی کارگردان فیلم «خط استوا»

فرار به سوی موفقیت در گیشه

سینما و فوتبال... شاید تمام زندگی بسیاری از انسان‌های کره خاکی در همین دو کلمه خلاصه بشود! دو مقوله بزرگ اجتماعی که جامعه‌شناسان اولی را هنر هفتم بشر در جهان هستی نامیده‌اند و اما دومی پدیده قرن نوزدهم شناخته شد! به یقین از تلفیق این دو پدیده با یکدیگر، معجونی جادویی پدیدار می‌شود که مخاطب را مسحور خود می‌سازد. فیلم بی‌بدیل «فرار به سوی پیروزی» اثر جان هیوستون، مصداق بارز چنین آثاری است. البته حضور بازیکنان برجسته جهان فوتبال مانند پله (برزیل) بابی مور (انگلستان) اسوالدو آردیلس (آرژانتین) از یک سو و بازی هنرپیشگان برجسته سینمای جهان مانند سیلوستر استالونه و مایکل کین، از «فرار به سوی پیروزی» فیلمی بی‌نظیر ساخت که با ذائقه بسیاری از علاقه‌مندان سینما و فوتبال هم‌جور در آمد. در سینمای ایران اما هنوز اثری برجسته با موضوع فوتبال که پیرو سبکی خاص، همه‌نگاه‌ها را به خود معطوف کند روی پرده نقره‌ای جان نگرفته است. البته اواسط دهه ۸۰ فیلم «قلقلک» اثر مسعود نوابی با بازی بیژن امکانیان، سیامک انصاری و رضا شفیعی جم با نگاهی طنز به فوتبال پرداخت. در این شماره با اصغر نعیمی، کارگردان فیلم «خط استوا» که دست بر قضا فیلم او نیز نگاهی طنزواره به فوتبال و مسائل اجتماعی سیاسی دارد، هم‌صحبت شده‌ایم. شنیدن حرف‌های نعیمی پیش از تماشای این فیلم خالی از لطف نیست.

یاسر سماوات
گفت‌وگو

و مفسران سینما و تلویزیون ایران شنیده‌ام. به نظر شما دلیل این موفق ژانر کمدی در ایران چیست؟

ببینید در باه موفقیت سینمای طنز و جایگاهی که آثار کمدی در سینما دارند باید اذعان کنم این مقوله فقط خاص سینمای ایران نبوده و نیست و مقوله‌ای جهانی محسوب می‌شود. در دنیای سینما و در طول تاریخ هنر هفتم، ژانر کمدی به دفعات عملکرد موفقی داشته و مخاطبان سینما در سراسر جهان به آن اقبال بیشتری نشان می‌دهند. البته نباید از موفقیت گونه‌های دیگر سینما در جهان نیز به سادگی گذشت. در بحث سینمای کمدی ایران اما باید گفت فیلمسازان ایرانی در تولید برخی ژانرها محدودیت دارند و با مشکلات عدیده‌ای برای فعالیت در ساخت بسیاری از گونه‌های سینمایی مواجه می‌شوند. بگذارید این را با مثال توضیح دهم. برای نمونه ما در تولید فیلم‌های ژانر علمی و تخیلی با محدودیت‌هایی مواجه می‌شویم. همینطور در ژانر اکشن نیز از آنجا که تولید فیلم در این گونه از سینما، نیاز به امکانات ویژه و هزینه‌های زیادی دارد، دست سینماگران ایرانی در تولید آن چندان باز نیست. با توجه به جمیع این جهات می‌توانیم به این موضوع اذعان داشته باشیم که سینمای کمدی در ایران، ژانر موفقی بوده است اما معنای موفقیت این گونه از سینما، شکست گونه‌های دیگر نیست و نمی‌توان گفت به دلیل اقبال به سینمای کمدی، ژانرهای دیگر با اقبال مواجه نشده‌اند.

به این ترتیب که کار در سینما به عنوان فیلمساز و تهیه‌کننده بسیار دشوار می‌شود! گذشته از مصائب و مشکلاتی که به آن‌ها اشاره کردید آیا موفقیت ژانر کمدی در سینما و البته تلویزیون ایران، می‌تواند معلول بروز دلایل دیگری نیز باشد؟ برای نمونه به نظر می‌رسد این موضوع در ذائقه مخاطبان ایرانی نیز ریشه دارد و تمایل و اقبال آن‌ها (حال به هر دلیل) به تماشای آثار طنز در سینما، باعث شده فیلم‌های کمدی جایگاه ویژه‌ای در سینمای ما داشته باشند و تهیه‌کنندگان نیز از این گونه فیلم‌ها، استقبال زیادی می‌کنند. این را قبول دارید؟

نظر به توضیحاتی که درباره ژانرهای سینمایی دادم، آنچه برای مخاطب ایرانی باقی می‌ماند، تقریباً در دو ژانر مولودرام اجتماعی و کمدی خلاصه می‌شود. البته در چندسال اخیر نیز به دلیل فضایی که بر زندگی مردم کشورمان حاکم شده، مخاطبان سینما در ایران ترجیح می‌دهند فیلم‌هایی با حال و هوای مفرح تماشا کنند تا آن‌ها را از شرایط معمولی جامعه ولو حتی شده برای ساعتی دور کند. این اتفاقات نیز بی‌گمان بر موفقیت سینمای طنز و اقبال به فیلم‌های کمدی ایرانی تأثیر گذار بوده است.

بخش عمده فیلم سینمایی «خط استوا» در اندونزی فیلمبرداری شده است. البته ساخت فیلم در خارج از کشور بارها در سینمای ایران دیده شده است اما بسیاری از این

خط استوا فیلمی است که با دست گذاشتن روی سوژه فوتبال، با طرفداران بیشماری که در کشور دارد، مخاطب را برای تماشای سوسه می‌کند. به نظر فیلم در قالب پیرنگی هوشمندانه طراحی شده و با احترام به ذائقه مخاطب، آن را به حضور در سالن‌های سینما و تماشای فیلم ترغیب می‌کند. ایده نگارش فیلم‌نامه «خط استوا» از کجا بود و چطور شکل گرفت؟

راستش ایده مختص احسان ظلی‌پور (تهیه‌کننده فیلم خط استوا) بود. ایده فیلم زمستان ۱۳۹۷ مطرح شده بود و زمانی که آقای ظلی‌پور خواندن فیلم‌نامه آن را به من پیشنهاد داد و پس از مطالعه‌اش، در واقع خیلی آن را پس‌نندیدم. به این ترتیب کار را شروع کردیم. هر وقت داستانی برایم جذاب بوده و احساس کردم می‌توان آن را کار کرد، تلاشم را شروع کردم. فیلم‌نامه «خط استوا» نیز مضمون و موقعیتی را روایت می‌کرد که به نظر جذاب و قابل توجه می‌رسید. به نظر می‌رسید این فیلم فضای متفاوتی دارد و می‌تواند با مخاطب خود به خوبی ارتباط برقرار کند. از همین رو کار روی فیلم‌نامه «خط استوا» را آغاز کردیم. اکران این فیلم از سوم اسفندماه آغاز شده و تا عید فطر نیز ادامه خواهد داشت.

به این ترتیب یعنی بلافاصله بعد از خواندن فیلم‌نامه، کارهای مقدماتی برای تهیه و تولید آن را انجام دادید. به نظر می‌رسد با سرعت و البته دقت خاصی هم این کار را انجام دادید. ابتدا بفرمایید پیش تولید فیلم شما چه مدت زمانی به طول انجامید؟

بله پس از خواندن فیلم‌نامه، متوجه شدم زمینه خوبی برای تولید این فیلم وجود دارد. درباره پیش تولید هم باید بگویم در واقع از همان زمستان ۹۷ و زمانی که با فیلم‌نامه این کار آشنا شدم، پروسه پیش تولید فیلم «خط استوا» کلید خورد. پس از مرحله گزینش بازیگران و بستن کست فیلم، (با حضور سیامک انصاری، فرهاد اصلانی و آزاد صمدی به عنوان بازیگران و شخصیت‌های اصلی و محوری فیلم) نوروز ۱۳۹۸ به کشور اندونزی که قرار بود بسیاری از سکانس‌های فیلم آنجا مقابل دوربین قرار بگیرند، سفری داشتیم و پس از بازدید از لوکیشن‌ها و در بازگشت به ایران، با اعمال برخی تغییرات مختصر در فیلم‌نامه، که متناسب با لوکیشن‌ها بود، آن را بازنویسی کردیم تا آماده کار شود. البته در سفری که به اندونزی داشتیم با عوامل بومی که قرار بود آنجا با آن‌ها همکاری داشته باشیم نیز مذاکره کردیم و به این ترتیب تیم تولید ما کامل شد.

تولید فیلم «خط استوا» در ژانر کمدی بی‌تردید می‌تواند به موفقیت این اثر در گیشه کمک شایان توجهی بکند. با نگاهی کلی به سیر سینمای طنز در ایران متوجه می‌شویم، ژانر کمدی در سینمای داخلی نسبت به بسیاری از ژانرها جایگاه خوبی به دست آورده و با اقبال خوبی نیز مواجه شده است. بارها این را از زبان برخی تهیه‌کنندگان یا کارشناسان

فیلم‌ها در کشورهای همسایه تولید می‌شوند. با وجود این موضوع شما اندونزی را که کشوری در جنوب شرقی آسیاست و در واقع از نظر اقلیمی و جغرافیایی فاصله زیادی هم با کشور ما دارد، برای فیلم‌برداری انتخاب کردید. نظر به اوضاع حاکم بر سینمای ایران و به ویژه مقوله اقتصاد سینمای ایران، تولید فیلم در خارج از کشور به نظر شما برای فیلمساز ریسک محسوب نمی‌شود؟

خب من پیش‌تر هم درباره ریسک در سینما و تولید فیلم‌های سینمایی صحبت کرده‌ام. اینجا باید دید هدف گذاری شما از تهیه و تولید فیلم چیست و این مقوله به هدف گذاری شما بستگی مستقیم